

JAHON IQTISODIYOTI

Urinboyeva Yulduz Pirnazarovna - i.f.f.dok., dotsent

Murodimov Javohir Abdumannon o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Jahon iqtisodiyoti haqida so'z yuritilgan.

Аннотация: Эта статья о мировой экономике.

Abstract: This article is about the world economy.

Kalit so'zlar: Jahon iqtisodiyoti, O'zbekistonning milliy iqtisodiy siyosati.

Ключевые слова: Мировая экономика, национальная экономическая политика Узбекистана.

Keywords: World economy, national economic policy of Uzbekistan.

Jahon iqtisodiyoti mutaxassisligi bo'yicha kirish imtihoni dasturi talabgorlarning "Jahon iqtisodiyoti" faniga oid asosiy tushunchalar, konsepsiyalar va kategoriyalar bo'yicha bilimni baholashga, xalqaro iqtisodiy munosabatlarning rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilish, raqobatga asoslangan ochiq bozor iqtisodiyoti sharoitida ko'p sonli muqobil iqtisodiy yechimlar ichidan eng samarali variantni tanlab olish hamda ilmiy asoslangan iqtisodiy takliflar ishlab chiqish ko'nikmalarini aniqlashga qaratilgan. Dasturda "Jahon iqtisodiyoti" fanining asosiy bo'limlari va mavzulari hamda imtihonga tayyorlanish uchun tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yhati keltirilgan .

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoev tomonidan imzolangan "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida" belgilab berilgan vazifalarni amalga oshirishda ham jahon iqtisodiyotiga oid bilimlarning o'rni muhimdir.

"Jahon iqtisodiyoti" fanini egallash xalqaro munosabatlarning asosiy yo'nalishlarini anglash, shuningdek, O'zbekistonning milliy iqtisodiy siyosati va xalqaro strategiyasini hozirgi jahon iqtisodiyoti rivojidadagi asosiy yo'nalishlar va tendensiyalarga muvofiqligini tushunish uchun asos yaratadi

Darhaqiqat, globallashuvning zarurati mamlakatimiz tashqi savdodasida hamkor davlatlarning ahamiyati va integratsiyaning zaruratini o'zida aks ettirmoqda. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston iqtisodiyotining o'sish sur'atlarini mustahkamlash, savdo munosabatlarni erkinlashtirish bilan birga kapital va ishchi kuchi harakatini soddalashtirilishida integratsion jarayonlarning roli o'zining dolzarbligini

ko'rsatmoqda. So'nggi vaqtlarda Jahon Savdo Tashkiloti (JST), YevroOsiyo iqtisodiy ittifoqi (YeOII) haqida, unga mamlakatimizni qo'shilish qo'shilmaslik masalalari, umuman olganda xalqaro iqtisodiy integratsiyalarning foyda va zararlari xususida turlicha qarashlar paydo bo'ldi. Ta'kidlash lozimki, jahon iqtisodiyotida ro'y berayotgan globallashuv va so'nggi kuzatuvlar asosida shunday xulosaga kelish mumkinki, xalqaro savdo, moliya, kapital va kreditlar hamda axborot oqimi, shuningdek, integratsiyalashgan bozorlarning kengayishi va tobora chuqurlashi yuz bermoqda. Iqtisodiy globallashuv – bu tarixiy jarayon bo'lib, inson kashfiyotlari va texnologik taraqqiyotning natijasidir. U jahon iqtisodiyotida integratsiyalashuv jarayonlarining jadallik bilan o'sib borishini (xususan, savdo va kapital oqimlari orqali) anglatadi. Bu tushuncha ba'zan insonlar (ishchi kuchi) va ilm-fanning (texnologiya) xalqaro hududlar bo'ylab harakatini ifodalashda ham ishlatiladi. Bundan tashqari, globallashuv tushunchasi keng madaniy, siyosiy va iqtisodiy holat bilan bog'liq o'lchovlarni ham qamrab oladi. Bu tushunchaning ishlatilishi XX asrning 80- yillarida ommaviy tus olgan bo'lib, u o'zida xalqaro o'tkazmalarni amalga oshirishni soddalashtiruvchi va tezlashtiruvchi texnologik imkoniyatlarni aks ettirgan.

U inson iqtisodiy faoliyatining turli darajalarida asrlar davomida amal qilib kelgan o'sha bozor kuchlarining milliy chegaralarni e'tiborga olmay uzluksiz kengayishini anglatadi. Globallashuv kechagina sodir bo'lgan voqelik emas. Ba'zi tahlilchilar jahon iqtisodiyoti 100 yillar oldin ham bugungi kundagidek globallashganligini e'tirof etadilar. XIX asr oxirlariga kelib, milliy daromad tarkibidagi tashqi savdo oqimining ulushi deyarli bugungi kundagidek edi, zero, kapital, transferlar nisbatan yirikroq, insonlarning ko'chib o'tishi darajasi immigratsiyaga to'siqlarning mavjudligiga qaramay bugungi kunga nisbatan yuqoriroq bo'lgan. Lekin shuni tan olishimiz kerakki, bugungi kunda tijorat va moliyaviy xizmatlar avvalgi davrdagiga nisbatan ancha taraqqiy etgan va chuqur integratsiyalas. Jahon iqtisodiyotidagi globallashuv jarayoni hozirgi bosqichining asosiy farqli xususiyati zamonaviy elektron kommunikatsiyalari tufayli moliya bozorlarining yanada integratsiyalashganligidir. Globallashuv XX asrning oxirgi o'n yilligida hukmron kuchga aylandi va o'ziga xos yangi xususiyatlar kasb etdi.

Quyidagi krasvord iqtisod nazariyasiga moslashtirib tuzilgan

1. Davlat tassarufidan chiqarish davlat mulki hisobidan boshqa nodavlat mulk shaklining vujudga kelishiga nima deyiladi.
2. Narx bilan talab urtasidagi teskari bogliqlik nima deb ataladi.
3. Mehnatning sarflanish tezligi yoki jadallashuviga nima deb ataladi.

8. Iratsional narx
9. Huquqiy usish
10. Bank sektori
11. Abstraksiya

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Isatjanov A.A, Ismoilova N.S, Jahon iqtisodiyotining globallashuvi
O'quv qo'llanma 'IQTISODIYOT', 2019
2. SHarifxo'djayev SH.O, 'Xalqaro iqtisodiyot' 2019
3. <https://worldlyjournals.com/index.php/IJSR/article/download/1302/1746>
4. <https://e-itt.uz/index.php/eitt/article/view/742>